

MANO NAUJOVIŠKOS BIBLIOTEKOS VIZIJA

Skuodo viešosios bibliotekos vartotojų mintys

IŽANGA

Nuomonę apie naujoviškos bibliotekos viziją paprasčiau išsakyti įvairių vartotojų grupių atstovus. Tai padaryti sutiko Pr. Žadeiko gimnazijos septintokai ir dešimtokai, kurie buvo apklausti anketavimo metodu.

Vilniaus universiteto studentė Monika Untulytė savo modernios bibliotekos vizijas atsiuntė skype ryšiu.

Neįgaliųjų vartotojų nuomonei atstovavo aktyvi bibliotekos renginių dalyvė ir pagalbinkė Onutė Vasiliauskienė. Savo mintis išdėščiusi žodžiu pasibaigus tiesioginei transliacijai.

Pensininkams atstovavo transliacijoje apie naujovišką biblioteką dalyvavusi Danutė Taučiuvienė. Abi šios moterys yra aktyvios Skuodo r. Neįgaliųjų draugijos ir Senjorų klubo narės. Todėl jos išsakė ne tik savo, bet ir kolegų nuomonę.

Bedarbė Irena Gudaitienė, buvusi žemėtvarkininkė o taip pat ir literatų klubo „Nojus“ jau 10 metų veikiančio prie Skuodo viešosios bibliotekos narė savo gana originalius pastebėjimus atsiuntė elektronin paštu.

Gausesniai dirbančiųjų būriui atstovavo du bibliotekos lankytojai. Tai aktyvus pagalbinkas Kultūros centro vadybininkas, Žemaičių teatro įkūrėjas ir režisierius, rašytojas, dramaturgas

S. Daukanto premijos laureatas Edmundas Untulis pats trumpai dirbęs bibliotekoje ir pardavėja Jūratė Butkuvienė, bibliotekoje skaitanti virš 20 metų.

Respondentų nuomone dabar labai šilti ir draugiški bibliotekos lankytojų ir darbuotojų santykiai. Darbuotojai, skaitytojų aptarnavimo skyriuje dirbantys ne vieną dešimtmetį, puikiai pažįsta savo lankytojus. Žino mėgstamiausius jų rašytojus ir temas. Bibliotekos lankytojai jiems atveria slapčiausias savo sielos kerteles, pasipasakoja apie vaikus ir anūkus, bei juos užklopusias bėdas ir ligas. Todėl suprantama jų baimė, kad modernėjant bibliotekai, šiltiems, žmogiškiems vartotojų ir darbuotojų santykiams gali nebelikti vietos. Mums beliko tik pažadėti, kad šilti, žmogiški tarpusavio santykiai bus išsaugoti.

Dabar bandysiu apžvelgti respondentų vizijas naujoviškos bibliotekos tema. Gyvename provincijos rajone, todėl ir mūsų vizijos kaip trijų dienų senumo barzdelė,

mat kas didesnėse bibliotekose jau senų seniausiai realybė, pas mus vis dar vizijos.

Naujoviška biblioteka moksleivių akimis.

Septintokų ir dešimtokų nuomonės apie naujovišką biblioteką kaip ir buvo tikėtasi nėra visai identiškąs

Septintokų nuomone modernioje bibliotekoje svarbiausia vieta turi būti skirta knygai. Jiems ne tas pats kokia bibliotekininkė juos aptarnaus. Jų akimis ji turi būti linksma ir komunikabili. Svarbi jai aplinka bibliotekoje. Joje turi būti daug erdvės, Laisvalaikį septintokai norėtų leisti jaukioje, šiltoje aplinkoje. Šio amžiaus lankytojai akcentuoja galimybę bibliotekoje žiūrėti kino filmus ir žaisti kompiuterinius žaidimus.

Dešimtokai pritaria, kad knyga bibliotekoje turi groti pirmu smuiku. Svarbu jiems ir kokia bibliotekininkė juos pasitiks bibliotekoje, Tačiau bibliotekininkė jų manymu turėtų būti paslaugi ir kompetentinga.

Dešimtokams atrodo, kad modernioje bibliotekoje turėtų būti naujausia kompiuterinė technika ir geras interneto ryšis.

Dešimtokams, kurie mūsų bibliotekoje lankosi jau keletą metų ir iš savo patirties žino, kad piko metu dažnai trūksta kompiuterių ir, kad darbuotojui tenka vienu metu dirbti keliose darbo vietose akcentuoja, kad naujoviškoje bibliotekoje turėtų būti daugiau kompiuterių ir didesnis darbuotojų skaičius.

Jiems svarbi ir galimybė gauti išsamią informaciją juos dominančia tema.

Naujoviška biblioteka studento akimis

Modernioje bibliotekoje turėtų dirbti ne vien tik bibliotekininkai, bet ir istorikai, literatūros kritikai, psichologai. O jeigu būtų įmanoma jaunosms studijuojančioms šeimoms į biblioteką ateiti su vaikais, tai norėtųsi, kad juos prižiūrėtų kvalifikuoti pedagogai.

Biblioteka po savo stogu galėtų turėti ir kanceliarinių reikmenų mini parduotuvę, kur galima būtų įsigyti įvairius aplankus, įmautes, rašymo priemones. Būtų idealu, kad vartotojas pasiėmęs bet kokią bibliotekos dokumentą, galėtų laisvai migruoti po visą biblioteką, nusinešti jį į kavinę ar lauko skaityklą. Lankytojas bibliotekoje neturėtų būti persekiojamas ir stebimas, nes į biblioteką ateina sąmoningi žmonės, kuriais reiktų daugiau pasitikėti.

O svarbiausia reiktų vengti fragmentiško fondų komplektavimo, nes tai smukdo bibliotekos prestižą visuomenės akyse. Biblioteka turi būti nuolat atsinaujinanti.

Naujoviška biblioteka neįgalaus žmogaus akimis

Biblioteka turėtų būti patogi tiek darbuotojams, tiek lankytojams.

Pageidautinas liftas ir patogi prieiga neįgaliems. Modernioje bibliotekoje turėtų būti kertelių atsiskyrėliams, kur jie galėtų dirbti nekrisdami į akis kitiems. Pageidautina, kad tokioje bibliotekoje būtų kelios renginių salės skirtos stambiems arba kameriniams renginiams. Būtų gerai ir nedidelė kavinukė.

Bibliotekoje būtinas psichologo etatas, arba bent jau laisvesnis, mažiau apkrautas darbu bibliotekininkas, kuris galėtų išklaudyti lankytojo problemas ir bent jau literatūros pagalba padėtų jas spręsti.

Kompiuteriai neįgaliems ir pagyvenusiems žmonėms turėtų būti atskirti nuo kitų vartotojų, nes dažnas vyresnis arba ligotas žmogus kompleksuoja prieš pasikausčiusį, kompiuterines technologijas gerai įsisavinusį jaunimą.

Naujoviška biblioteka dirbančio žmogaus akimis

Naujoviška biblioteka turėtų dirbti be poilsio dienų. Darbo pradžia turėtų sutapti su kitų įstaigų darbo pradžia, o dirbti biblioteka turėtų bent iki 19 ar 20 val.

Bibliotekoje turėtų būti poilsio kabinos su relaksuojančia muzika, kad po darbo dienos galima būtų bent trumpam pabūti pačiam su savimi, nes dažnas ir namuose neturi sąlygų to padaryti.

Po modernios bibliotekos stogu vietos turėtų atsirasti ne tik plunksnos broliams, bet ir kamerinio teatro, meninės kūno plastikos, dailės, subtiliosios muzikos kūrėjams, meninio žodžio puoselėtojams.

Naujoviška biblioteka – nuolat atnaujinanti savo fondus biblioteka. Naujos knygos bibliotekoje turėtų pasirodyti tuo pačiu metu kaip ir knygynuose.

Naujoviška biblioteka pensininko akimis

Visų pirma tai turėtų būti naujas pastatas, labai šviesus, šiltos patalpos. Prieinama visiems gyventojų sluoksniams (pagyvenusiems žmonėms, invalidams su judėjimo negalia). Pagrindinė bibliotekos dalis (fondai, kompiuteriai, parodos, įvairūs renginiai) tik pirmame aukšte.

Staliukai, kėdės, kad būtų patogus atsisėdus pavartyti norimą literatūrą. Daugiau šiuolaikiškų naujų romanų. Daugiau žurnalų.

Jaunimui žaidžiantiems kompiuterinius žaidimus, atskira salė.

Kvalifikuoti darbuotojai. Lankytojų patogumui rūbinė ir kavinė.

Naujoviška biblioteka bedarbio akimis

Darbuotojos naujoviškoje bibliotekoje turėtų būti komunikabilios, diplomatiškos, visada paslaugios bei geranoriškos skaitytojų atžvilgiu. Savaiame suprantama, gerai orientuotis savo darbo aplinkoje, kompetentingos t.y. turinčios darbo patirtį, įgūdžius ir žinias. Darbuotojų skaičius netaupant lėšų turėtų būti pakankamas, kad netrukdytu dirbti savo tiesioginį darbą, pavaduojant nesančias koleges. Bibliotekoje turėtų veikti skaitytojų klubas, kur būtų pristatinėjamos naujos knygos.

Kavinė būtina, nes bibliotekose dažniausiai būna šalta.

Laikas bibliotekoje atsirasti ir žaidimų kambariams su žaisloteka ir vaikučių prižiūrėtojomis.

Bibliotekoje būtina ir rūbinė su inteligentiška miela rūbininke.

Pamąstymų apie naujovišką biblioteką vartotojai pateikė pačių įvairiausių.

Jei bent pusė iš jų virstų realybe patenkinti būtume visi ir vartotojai ir darbuotojai.

Vizijas apibendrina

Skuodo viešosios bibliotekos skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja
Vida Šlečkutė

Pridedu dvejų respondentų originaliausias naujoviškos bibliotekos vizijas pilnu tekstu.

MANO ATEITIES BIBLIOTEKOS VIZIJA

Mano giliu įsitikinimu, tai yra ypatinga įstaiga, kur pirmoje svarbiausioje vietoje turėtų dominuoti visiškas emocinis, dvasinis, bendravimo kultūros komfortas, o tai pasiekama sukuriant bibliotekose atitinkamą aurą, visų pirma parenkant aptarnaujančio personalo kontingentą. Darbuotojos (kažkodėl neįsivaizduoju vyrų) turėtų būti komunikabilios, diplomatiškos, visada paslaugios bei geranoriškos skaitytojų atžvilgiu. Savaiame suprantama, gerai orientuotis savo darbo aplinkoje, kompetentingos t.y. turinčios darbo patirtį, įgūdžius ir žinias. Darbuotojų skaičius, netaupant lėšų turėtų būti pakankamas, kad netrukdytu dirbti savo tiesioginį darbą, pavaduojant nesančių kolegijų, bėgiojant po kabinetus.

Kadangi esu vyresnio amžiaus, todėl nelabai domina internetinės svetainės, internetinės knygos, moksliniai žurnalai, disertacijos, archyvai. Pripažįstu tikrai spausdintą literatūrą, todėl labiau pageidaučiau, kad būtų įkurtas ar suburtas, pavadinsiu, “skaitytojų klubas”, kur periodiškai būtų organizuojami naujai gautų knygų pristatymai, pakomentavimai. Tai padėtų orientuotis pasirenkant knygas skaitymui.

Kartais, esant blogam orui, norisi pabūti skaitykloje ilgiau, kartais žiemą ir patalpoje būna šaltoka, todėl labai norėtūsi, kad atsirastų patalpa, kur kvėpėtų ir garuotų karšta arbata, kava, pyragėliais. Taigi, - nors maža, jauki arbatinė. (Manau, čia apsidžiaugtų ir smulkūs verslininkai).

Esu močiutė, todėl savo 4 metų anūkę atsivedu kartu, o ji dar nemoka skaityti, todėl jai greitai pasidaro nuobodu, ir mes turime išeiti. Pasvajoju, kad jaunom mamytėm ir “jaunom” močiutėm labai norėtūsi, kad naujojoj bibliotekoj atsirastu patalpa labai mažiems skaitytojams, kur jie galėtų pažaisti, netrukdydami skaitantiems. Netgi drįstu pafantazuoti, kad bus taip, kaip Europoje beveik visose viešose įstaigose – žaidimo kambariai su vaikučių prižiūrėtojomis, kurios rūpinasi, kad mažyliai nenuobodžiautų, padėtų jiems bendrauti tarpusavyje, reikalui esant pagelbėtų nueiti pas mamytę. (Jeigu šią viziją pavyktų įgyvendinti, tai aš būsiu pirmoji kandidatė į šį postą).

Yra tokia laki frazė “teatras prasideda nuo rūbinės”. Tvirtai tikiu, kad biblioteka – taip pat. Nuo rūbinės ir rūbininkės. Nerealų, kai maloni pagyvenusi ponija, elegantiška, inteligentiška, plataus intelekto ir erudicijos, jau paimdama mano rūbus ir mantą, nuteikia mane šventiška. Šitą mačiau Danijoje, tik ne bibliotekoj, o šiaip renginy. Ir ta pensininkė turėjo mėgstama darbą, ir buvo reikalinga, nepakeičiama ir labai ori! (Jei mano vizija pavirstu realybe, aš jau dabar palieku savo CV).

Ir dar paskutinis, bet būtiniausias akcentas – pakabinti prie įėjimo į šią šventovę grėsmingą ženklą NO SMOKING! Idant jaunuoliai ir panelės prie paradinių durų traukiantys dūmą, negadintu šios įstaigos prestižo.

Dėkoju, kad išklausėt –

Su pagarba

aktyvi skaitytoja Irena Gudaitienė

NAUJOVIŠKOS BIBLIOTEKOS VIZIJA

Biblioteką nuo senų laikų esame įpratę įsivaizduoti kaip vietą, kurioje po vienu stogu gali atrasti daug knygų, periodikos leidinių, garso ir vaizdo įrašų. Pastaruoju metu į bibliotekų erdves smarkiai braunasi internetinės erdvės. Technikos pažanga – nieko blogo. Bet ar vien jos gana? Juk norisi ir kažko gyvo, dvasiai atgaivinti skirto.

Ne pirmus metus svajoju apie kitokią, nei įprasta, biblioteką. Mano vizijose skleidžiasi tokia biblioteka, kurioje atsiras pakankamai vietos gyviesiems menams priglausti.

Iki šiol bibliotekose populiariausi renginiai – poezijos, prozos skaitymų vakarai, susitikimai su rašytojais, įdomiais žmonėmis, įvairių parodų pristatymas. Kaip taisyklė, daugumoje provincijos bibliotekų ankšta, nedidelėse skaityklėse net nedideliems renginiams vietos pritrūksta. O jeigu nori, kad bibliotekoje kunkuliuotų kultūrinis gyvenimas kaip reikiant, reikia tam atrasti daugiau erdvės.

Jei kompiuteriams bibliotekose sugebama atrasti vietas, tai kodėl savo ateities troškimuose negalime rasti papildomo ploto erdvėms, kuriose žmogaus siela galėtų pailsėti nuo įvairiom naujom technologijom užgriozdinto pasaulio erzelynės?

Mano manymu, nieko tokio baisaus nenutiktų, jei po bibliotekos stogu vietas atsirastų ne tik plunksnos broliams, bet ir kamerinio teatro, meninės kūno plastikos, dailės, subtiliosios muzikos kūrėjams, meninio žodžio puoselėtojams ir etc. Biblioteka galėtų tapti visų mūzų buveine, kurion užėjęs žmogus nebenorėtų iš jos išeiti, nes pasijustų lyg beduinas dykumoje užklydęs į rojaus kampelio oazę.

Kad toks troškimas taptų tikrove, bibliotekose kartu su bibliotekininkais galėtų ranka rankon dirbti ir įvairių atskirų sričių meninių profesijų atstovai, kurie savo veikla suburtų meno mėgėjų, entuziastų būrelius, galinčius prisidėti prie nuolatinio platesnio kūrybinio diapazono renginių organizavimo. Naujojoje bibliotekoje turėtų atsirasti vietos ir filmų – klasikinės literatūros ekranizacijų peržiūroms.

Kitaip tariant, naujoviškoji biblioteka galėtų tapti daugiafunkciniu kultūros židiniu. Kad tai yra reikalinga labai puikiai pademonstravo ir Skuodo savivaldybės viešosios bibliotekos organizuotos Skuodo kultūros dienos Klaipėdos I. Simonaitytės viešojoje bibliotekoje šių metų vasario mėnesį, kuriose dalyvavo literatai, dainininkai, mėgėjų teatro aktoriai.. Net šioje gana modernioje ir šiuolaikinėje bibliotekoje, turinčioje ne vieną laisvą erdvę renginiams, vos tilpo žiūrovai atėję pasiklausyti bei pasižiūrėti skuodiškių atvežtos programos.

Naujoviškumas – nebūtinai yra aukštų technologijų paradas. Naujoviškumas – pačios bibliotekos paskirties pervardinimas. Maždaug prieš dvidešimtį metų esu svajojęs apie bibliotekas, kurių atskirų spalvų salėse žmonės galėtų mėgautis, tas spalvas atitinkančių muzikinių-literatūrinių programų skleidžiama nuotaika. Dabar manau, jog bibliotekoje – kaip visų dvasinių vertybių saugykloje turi glaustis visų menų mūzos... Būtų šaunu, jei prieš užmerkiant akis prie slenksčio į dausas, spėčiau paregėti, jog dabartinėms mano vizijoms vis dėlto buvo lemta tapti tikrove...

Edmundas Untulis

Skuodo kultūros centro Žemaičių teatro vadovas